



*Ivo Svetina*

## ZAKONI VODE IN LESA

### 36. zakon

Dež pripoveduje. Dela in nič ne misli. Teža, od nikogar izmerjena, sladkost od vseh okušana. Otročja voda, nabirajoča se v lesenih vedrih, da nedolžne k igri vabi. K umivanju, k potapljanju, k davljenju, utapljanju. Prej in potem pa le dolgčas, pustota, nikdar ustavljeni sen. Sedmerokraka zvezda, devica in danica, si ogrne haljo deževno in sede na sedemnadstropno goro, da stori, kot si je bilo želeti: dež pozlati in potok urina dolini podari.

### 37. zakon

Ko si oholež končno vendarle mirno, udobno zavetje najde, vodo pije in črna žalost odcvetele ljubezni gre od nje. Vonja tuberoz, da se ga niti zvezda žalovalka več ne usmili. Ker sprijaznil se je, da bo živel na pol poti od zemlje v nebo. Brez brata, brez noža, brez spomina. Telesa kot zakladnice nikdar pojasnjenih pojavov: svetlobe zahajajoče za gričem srca, vetra milega in natančnega, ki nikdar jeter ne vzvalovi, živali dvoglave, trinoge, oblečene v podobo nje, ki ga je rodila. Dvakrat. Samo z mišmi se pogovarja, oholež, sredi kamnite mirnosti, zadovoljen sam s seboj še prek smrti. V kraju, ki se je Meslam imenoval.

### 38. zakon

Mama je hči Sonca jutranjega, opoldanskega, večernega. Dvorane mračne, kjer so stebri in strop iz cedrovine

in cedrovina iz zvezdnate vode. Očetov sen je Mamino zrcalo, da skozenj hodi k času in se ljubi, ljubi z njim močno. Ljubezen ledena, ki je Sonce nikdar ne obsije, pozlati, ne spočne otroka, da jo z življenjem pokonča. Goro, s katere bi se videlo v prihodnost, skrivajočo se onstran zakonov. Ker oni, ki so prišli mnogo kasneje, so v Mami prepoznali cvet tesnobe, strahu in mraza.

### 39. zakon

»Katero je najmanjše drevo?« se sprašujejo, ki stoje na prtu sence, nič večje od zrna. Globoko v sladko temo gredo, da naberejo čas, iz katerega se bo zdanilo novo življenje. Stari, prestari so cvetovi, o katerih poje pesem, ker pred njimi ni bilo opojne razsipnosti, da bi krasila ure premišljevanja, štetja in izdelovanja besed. Kroglja je opasana z ledenimi skalami, skoraj čekani, pod sinjo kupolo je krošnja, a deblo iz križišča ognjenih poti rase, ker hoče k nebu. Le tanek potok pod slavolokom navzgor teče, da da pit sinu, ki šiva nebo in oponaša ptiče in vse druge vidne in nevidne pojave, prikazni in metulje.

### 40. zakon

Dvesto milijonov let so bili venčni listi vretenasto razvrščeni okrog prašnikov in pestičev. Nekoč, kasnega popoldneva, je pristopil k cvetu medene polti in nežne roke ga ni odtrgal; samo prerezal ga je in vonj lepljiv križal z vonjem trpkim. Nobena sled ni vodila k dejanju – kot da bi prišel medeni in nežni križar prek vode. Odtlej ni bilo bitja, ki bi se radostilo plodov, mnogi so le opevali natančno delo Narave, ki jim je v nedosegljivem kotu podarila nekoristno lepoto. Od katere ni mogel nihče živeti, a premnogi so umrli v njej. Ker z njo niso bile obdarjene vetrocvetke. Le dež se jo je nevede dotaknil. Odhajajoč prek praga ognja.

### 41. zakon

Od morja Črnega do Rdečega se pne most, narejen iz prasnovi. Gozd rase od vode k vodam, da skozenj vsakdo sebe pelje v smrt. Na tisoče korenin spleta gumovec, da je njegovo vse nebo na tej strani sveta, in da se nikdar ne srečajo, ki ga obišejo. Ker četudi bi bili

med njimi taki, ki niso iz snovi, bi, še preden bi ugledali Kralja dreves, že gozd bili. In most, ki iz rdečega v črno, iz juga na sever vodi. Nad vodo samotno, nikdar oplojeno, nikdar bolj ljubljeno.

#### 42. zakon

Že pet tisoč let spi. Z vetrom zbrušen do motnega sijaja. Lubja kot polti puščavnikove. K vodi, k zrcalu bi ga gnala stotera, tisočera zelena jadra, ko bi se prebudil iz sna o morju, ki obale jé, da ga nikjer ni konec. Samo tako lahko živi, da se mrtvega dela. In da si ga tisti, ki z meči jezdijo mimo, da oni, ki z ognjem hite čez vodovja, ne požele. Da njihove živali ne zavohajo po skamnelih žilah pretakajočih se sokov. Ker okusile so že vino, a tudi kri. Da bi edini lahko častil njegovo spanje, je iz skale izklesal njegovo mamo: dojki čremsovega vonja, ramena gladka kot ptičeva glava, trebuh z enim samim, vedno odprtih očesom, spola uvelega pod pozvanjajočo opasnico golega, in v desnici, okovani s šestdesetimi zapestnicami, vejica, prepolna ledvičastih listov, v katerih voda čaka, da spregovori.

#### 43.

Mehka veja, ki nežno skozi vodo gre, usliši želje onih, ki v mrazu presojnem žive. Plodovi sladki, teme zaročenci, zro skozi plasti težke, navzgor mimo rib, da se jim grob prepoln radosti zti. A pride zima in svet postane trd in pravilen; v gnezdih samo še kristali goré. *Le nedotika* od doma gre, rdečkastega stebila in cvetov kot stisnjenih ustnic se spusti z gore v Indiji. Ne ustavi jo ogenj, ne ljubezen; le k vetru se privija, nespametna potovka, da jo nese k vodi, k oceanu, koncu vseh vod. Na ladjo, iztesano iz kruhovca, ki še pred zoro odpluje proti jugu. Da se je niti nebo ne dotakne.

#### 44. zakon

Tisti, ki se z lakotjo hrani, se mu bo žalost v radost preoblekla; in dan v noč, v kateri bo s svojo mladostjo spal, da se brezmadežno spočne bolest, cvet na gladini temine, skozi katero vonj nikdar do korenin ne prodre. In usta njegova spregovore šele, ko otrok postanejo, in srce kot igračo z vetrom spušča po vzdrhtenem ribniku. Sreča se k nebu pne, sanje zidajo, cestam se griči, ptičjem oblaki umikajo. A v vrčih ilovnatih vino staro kot svila, ki prispe na konec poti, zlo in rane spreminjajoče

v travnike zvezdnate. Samo enkrat udari nevihta; čreda ognjev se pod Očeta drevo skrije. Da se samo dež spominja onega, kar se je za obzorjem zgodilo.

#### 45. zakon

Ta zakon je najstrožji, ker število mojih rojstev nosi. In ime mojih muk. Rodil me je ogenj, ki ga v lobanji hranim, oči zvestih psov, žolč lokajočih. Sanje zaklenjena vrata, usta zanka, ki se zareže v vratne žile. Svet, četudi samo drobtinice raztresene za poslednjo zvezdo, nikdar bolj zaželjen. Mrtvo meso je moj dom, nihče v njem ne govori, nikogar ni, ki bi se, molk, hranil z njim. Bela kri, dragulj oko milosti ne poznata. V lastnem blatu ležim, žival v molitvi, ki jo je snežno jutro oslepilo. Preveč sem hotel, premalo žrtvoval. Opisal celo lastno smrt in živel, ne da bi potočil eno samo solzo nad njimi, ki so bili moja hrana. Drevo, pod katerim sem njihov grob.

#### 46. zakon

Voda spi, drevo je utrujeno od lepote, ki je nikdar ne doume. Ker *veliko nekaj* je, kar v speči vodi bedi. Vonja olja, ki v smrti gori, lokvanjevega cveta in brega, obraslega s trni in rdečimi kobulicami. In poskuša les vitki misliti: »Kdo ji je dal korenine, da se za mescem vzpenja, mogočna in hladna in prozorna? Kdo težo, ki se je ne da sekati? Kdo mir, ki najglasnejši kamen z molkom utolaži? Gospodar stojim ob njej že tisoč zim, a le tri dni dlje od nje živim.« Odrešen sna zre vanjo in vidi le sebe in mirujočega ptiča visoko zgoraj, tam, kjer se končuje domovina noči. In ne ve, da sta voda in ptič njegova lepota.

#### 47. zakon

Les gori, reka rodi. Stopi vanjo, ki je tujca pogostil in v njem ni prepoznal daru, ki mu ga je voda poslala, da na široko duri odpre in ribam bregove prepusti. Med trstičjem plavutonožci barvajo noč, ko bo še mesec spal. Sodba je nežna, spominjajoča na cvetje, brezglavo dišeče tako ob uri dela kot v hipu miru. Ni izrečena pred množico podivjano, ne sredi trga za sam nébes velikega. V templju gozda, pod krošnjami, s katerih dežuje hrana med svinje, odmeva: »Kdor drugemu zlato vzame, mu mora svojega mladoletnega sina prepustiti, da ta tri leta, blede govedo, vleče ralo po kamniti njivi onkraj konca sveta.«